

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Model of Elderly Social Welfare of Local Administration Organization in Suratthani Province

พลกฤต แสงอาวุธ*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 4. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบบของการวิจัยและพัฒนาโดยการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวแทนกระทรวงสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุข นายอำเภอ นายก อบจ. นายกเทศมนตรีนายก อบต. ผู้นำชุมชนและประชาชนผู้สูงอายุทั่วไป จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัยคือ 1) แบบสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชากรผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาการวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรพื้นฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง และระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัจจัยรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับความคิดเห็น

*หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ

ต่อปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ แหล่งรายได้ โรคประจำตัว สถานะความเป็นอยู่ และสภาพร่างกายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อจำแนกตามการศึกษารายได้ต่อเดือนเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่าย การดำรงชีพ ที่อยู่อาศัย และสภาพจิตใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. รายได้ต่อเดือนและแหล่งรายได้ในทิศทางบวก มีความสัมพันธ์ส่งผลทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to study: 1. To study on the elderly physical environment of Local Administration Organization in Surathani Province; 2. To study on the Model of Elderly Social Welfare of Local Administration Organization in Surathani Province; 3. To suggest the guideline for the management of Elderly Social Welfare of Local Administration Organization in Surathani Province; and 4. To study on the problems, obstacles, and suggestions for the arrangement of Elderly Social Welfare of Local Administration Organization in Surathani Province.

Research and development methodology by used mixed methodologies of quantitative

and qualitative research. Used by the main qualitative research methodology, Key informants was The participant Elderly Social Welfare of Local Administration Organization in Surathani Province from 15 keyinformants

The research instruments were 1) in depth interview together with 2) Focus Group data were analyzed by content analysis. And in quantitative research population was populations with 60 years old of age onward in Surathani Province areas. sample size 400 sampling method (Simple Random Sampling) with the research instruments were the questionnaire

The data were analyzed by using computer software package. the statistics used in data analysis were SPSS (Statistical Package for the Social Science for Windows) The results were as follows:

1. it was found that the level of Model of Elderly Social Welfare of Local Administration Organization in Surathani Province as classified by sex, gender, status, occupation, sources of income, personal diseases, living status, and physical conditions; was not different with the statistical significant level of 0.05. But when classified by the education, monthly income, the comparison between income and payment, way of livings, accommodation, and mental condition; there was the difference at the statistical significant level of 0.05.

2. It was also found that monthly income and sources of income had the positive relationship direction. This resulted on the personal factors affected on the level of Model of Elderly Social Welfare of Local Administration

Organization in Surathani Province at the statistical significant level of 0.05.

Keywords: Model of Elderly Social Welfare, Elderly, Local Administration Organization

บทนำ

สังคมไทยก้าวเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” ในระยะเวลาดังกล่าวจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรโดยรวมเพิ่มขึ้นมากและอย่างรวดเร็วในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2528-2550) สัดส่วนของประชากรสูงอายุต่อประชากรรวมได้เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าจากร้อยละ 5.4 เป็นร้อยละ 10.9 และคาดว่าจะยิ่งสูงขึ้นเรื่อยๆ เป็นอีกสองเท่าคือร้อยละ 20 ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2568) (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2549; สุทธิชัยจิตะพันธ์กุลและศรีจิตราบุณาค, 2541) ผู้สูงอายุเหล่านี้มีอายุเฉลี่ยเมื่ออายุ 60 ปียาวขึ้นผู้ชาย 19.4 ปีและผู้หญิง 21.9 ปี (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2551) ในขณะที่ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้นและมีอายุเฉลี่ยยาวขึ้นอัตราการพึ่งพา (Aging Index) ก็สูงขึ้นด้วยจาก 12 เป็น 17.5 ในระยะ 20 ปีนี้ (พ.ศ. 2533-2553) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2541; สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2549) ซึ่งผู้สูงอายุหญิงจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากเพราะปัจจุบันในจำนวนผู้สูงอายุ 6,823,400 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าครึ่งคือ 3,736,400 คน

ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัญหาที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยหลายประการ การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมเป็นผลให้เกิดการย้ายถิ่นเข้าสู่สังคมเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2543 คาดว่ามีการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชากรวัยทำงาน (อายุ 20 - 44 ปี) เข้ามาสู่ภาคกลางและกรุงเทพฯ มากกว่า 200,000 คน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2549) ผู้สูงอายุในชนบทจำนวนมากถูกทอดทิ้งอยู่ตามลำพังหรืออาจต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานด้วยและลักษณะ

ของสังคมอุตสาหกรรมไม่เอื้อต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้สูงอายุแม้ว่าอัตราการมีงานทำของผู้สูงอายุยังคงค่อนข้างสูงแต่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.6) ยังเป็นงานด้านเกษตรกรรมและร้อยละ 12 ทำงานในครัวเรือนหรือมีส่วนร่วมในการผลิตโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน (จักรสมน พฤตภิญโญ และวาทีณี บุญชะลิกษี, 2547) ผู้สูงอายุร้อยละ 13.7 เป็นผู้ยากจนและในจำนวนนี้ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพจากทางราชการ (นภาพร รัชโยวรรณ, 2548) ผู้สูงอายุที่ยากจนมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีได้รับสารอาหารไม่เพียงพอและไม่ครบถ้วนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ไม่ถูกต้องนอนหลับและพักผ่อนไม่เพียงพอเพราะต้องทำงานและเครียดจากภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว อีกทั้งขาดการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน

นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังขาดคนดูแลจากการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดลพบว่า 1 ใน 4 ของจำนวนผู้สูงอายุไม่มีคนดูแลเมื่อเจ็บป่วย เนื่องจากสัดส่วนของประชากรสูงอายุกับประชากรวัยทำงานเปลี่ยนแปลงไปเพราะในขณะที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นจำนวนประชากรวัยทำงานมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยผลที่ตามมาคือสัดส่วนของคนวัยแรงงานที่จะสามารถให้การเกื้อหนุนผู้สูงอายุลดลงซึ่งในระยะ 50 ปีมานี้อัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงอายุลดลงประมาณครึ่งหนึ่งจาก 11.3 เป็น 6.5 และคาดว่าจะลดลงไปเรื่อย ๆ จนเหลือเพียง 2 ในปี พ.ศ. 2578 ซึ่งหมายความว่าผู้สูงอายุ 1 คนจะมีคนวัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) เพียง 2 คนที่ช่วยกันดูแล (ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ และปราโมทย์ ประสาทกุล, 2549) นอกจากนี้ขนาดของครอบครัวที่เล็กลงมีการแยกครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นผู้สูงอายุที่เป็นโสดมีจำนวนเพิ่มขึ้นซึ่งมักได้รับการดูแลจากญาติพี่น้องแต่ปัจจุบันคนมีบุตรจำนวนลดลง

ดังนั้น จำนวนญาติที่จะมาดูแลผู้สูงอายุโสดอาจลดลง วัฒนธรรมไทยที่ลูกหลานมีความกตัญญู กตเวทียังคงมีอยู่แต่สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ลูกหลานโดยเฉพาะผู้หญิงไม่สามารถรับบทบาทดูแลรับผิดชอบบุพการีได้

เหมือนในอดีตเพราะต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เสริมมากขึ้นส่วนผู้สูงอายุเองมีจำนวนมากกว่าครั้งที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งสภาพความเจ็บป่วยมักบั่นทอนสุขภาพทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองหรือทำงานได้ประชากรในวัยทำงานจึงมีภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น (อุทัยทิพย์ รักษารยาบรรณ, 2547) สภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นความต้องการการช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยเฉพาะผู้สูงอายุเพศหญิงที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลครอบครัวอีกทั้งมีอายุชื่อยาวกว่าและมีจำนวนมากกว่าเพศชาย

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ที่มีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากถึงประมาณร้อยละ 9.88 หรือประมาณ 99,117 คนจากประชากรทั้งหมด 1,002,343 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี) และในขณะที่จำนวนผู้สูงอายุของทั้งประเทศ มีประมาณร้อยละ 10 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) และในอดีตยังเป็นจังหวัดที่พบว่า มีการทิ้งให้ผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพังดังที่ปรากฏเป็นข่าวทั่วไป ทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนประสบปัญหาความยากจน ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาที่อยู่อาศัยและขาดคนเลี้ยงดู

ปัจจุบันการพัฒนาโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นเป้าหมายหลักในการที่ทุกทุกประเทศให้ความสำคัญ เพราะมีความเชื่อว่าบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะช่วยให้ประเทศพัฒนาได้ดีและรวดเร็ว การจัดทำมีสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและพอเพียงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ประเทศไทยมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุขึ้นเป็นนโยบายระดับชาติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ระบุไว้ในมาตรา 54 และมาตรา 80 ว่าบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ และกล่าวถึงภารกิจที่ต้องมีต่อผู้สูงอายุ และปี พ.ศ. 2542 มีการจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุไทยขึ้น อันเป็นภารกิจที่สังคมและรัฐพึงมีต่อ

ผู้สูงอายุ คือสิทธิที่ผู้สูงอายุจะต้องได้รับตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มาตรา 11 ซึ่งได้บัญญัติกำหนดสิทธิที่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 จะต้องได้รับบริการและความคุ้มครองในด้านต่างๆ จากรัฐบาลเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขพอควร

สังคมไทยยังต้องการสวัสดิการโดยรัฐอีกมากมาย ทั้งด้านความครอบคลุมและระดับสวัสดิการสวัสดิการที่จัดโดยภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน เป็นเพียงส่วนเสริม หรือเป็นความพยายามท่ามกลางความขาดแคลน (อภิญญา เวชชชัย และศิริพร ยอดกมลศาสตร์, 2547)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มีส่วนสำคัญและจุดเปลี่ยนในหลาย ๆ ด้านรวมถึงการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ซึ่งได้กำหนดบทบัญญัติเพื่อผู้สูงอายุไว้ในหลายมาตรา อาทิในมาตรา 40 (6) ได้กล่าวถึง สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน มาตรา 51 กล่าวถึง สิทธิที่จะได้รับการบริการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม และได้มาตรฐาน มาตรา 53 กล่าวถึง สิทธิที่จะได้รับการอำนวยความสะดวกและสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ เป็นต้น มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 เพื่อส่งเสริมให้บุคคลทั่วไปได้ทราบถึงสิทธิของผู้สูงอายุมากขึ้น นับได้ว่าเป็นกฎหมายด้านผู้สูงอายุฉบับแรกของไทย ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีโอกาสที่จะได้รับสวัสดิการด้านต่างๆ มากขึ้น

การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในภารกิจและกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านต่างๆ เพื่อสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ในส่วนของแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มีผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่หลักในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16(10) กล่าวคือให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้การส่งเสริมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส รวมถึงการถ่ายโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในด้านต่างๆเข้ามาดำเนินการเอง รวมถึงการถ่ายโอนบุคลากรและทรัพยากรต่างๆทั้งนี้จะต้องถ่ายโอนให้เสร็จภายใน 4 ปี (พ.ศ.2544-2547) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม หากยังไม่มีความพร้อมให้ขยายไปได้ไม่เกินปีที่ 10 (พ.ศ.2553) โดยได้ตั้งเป้าหมายว่าประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

จากกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 รวมถึงพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยทั้ง 3 ส่วน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการให้ความคุ้มครองในด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของผู้สูงอายุตามกฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ขึ้นในปี พ.ศ.2549 เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุเป็นมาตรฐานเดียวกัน

จากการศึกษาแผนงานกิจกรรมโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดำเนินการ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุตามศักยภาพที่จะให้การสนับสนุนได้กิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนินการ ได้แก่ การอุดหนุนเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ การจัดงานวันผู้สูงอายุเพื่อให้ลูกหลานได้แสดงความรักความกตัญญูต่อผู้สูงอายุ นอกจากนี้ บางแห่งที่มีความพร้อมมากกว่าก็จะสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในด้านอื่น ๆ ยังไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งหากพิจารณาถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานียังไม่สามารถจัดสวัสดิการให้ได้อย่างพอเพียง ซึ่งในระยะยาวอาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาที่เรื้อรังในสังคมได้

โดยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุได้ครอบคลุม เพื่อเป็นรูปแบบในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษานี้ใช้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นพื้นที่ทำการศึกษา โดยคาดหวังว่ารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่ได้ค้นพบจากการศึกษานี้ จะช่วยทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสามารถจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทดแทนบริการจากภาครัฐที่ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงได้ ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามสมควร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในช่วงสุดท้ายของชีวิต เป็นการปลูกฝังความเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้คงอยู่เป็นทุนทางสังคมของสังคมไทยสืบไป อีกทั้งรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่จะนำเสนอนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้

เหมาะสมกับบริบททางสังคมของตนเองได้ เป็นการช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุในอนาคตในภาพรวมของประเทศได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบของการวิจัยรูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกัน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวแทนกระทรวงสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุข นายอำเภอ นายก อบจ. นายกเทศมนตรี นายก อบต. นายก อบต. ผู้นำชุมชน และประชาชนผู้สูงอายุทั่วไป
3. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่เป็นผู้สูงอายุ ตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จำแนกตามระเบียบวิจัยดังนี้

4.1 เครื่องมือเชิงคุณภาพ

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth Interview)

2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4.2 เครื่องมือเชิงปริมาณ

1) แบบสอบถาม (Questionnaire)

เรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จำแนกตามระเบียบวิจัยดังนี้

5.1 เชิงคุณภาพ

1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยทักษิณ ไปติดต่อขอความอนุเคราะห์ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดวันนัดหมายสัมภาษณ์และใช้สถานที่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นสถานที่ที่ใช้สัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลและอธิบายลักษณะวิธีการตอบแบบสัมภาษณ์แก่กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

3) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน (Standardized Questionnaire) มีลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน

4) ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลตามคำบอกของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและการบันทึกเสียง ก่อนการสัมภาษณ์จะขออนุญาต

ผู้ให้สัมภาษณ์ในการบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

5) ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ควบคุมไปในระหว่างการสัมภาษณ์ การสังเกตวิธีนี้ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตอยู่วงนอก ไม่เข้าไปร่วมในงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิบัติงานอยู่ (สุภางค์ จันทวานิช, 2549: 45)

6) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคล ตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเรียบร้อยสมบูรณ์ของข้อมูลภายหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

7) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเรียบเรียง และวิเคราะห์ข้อมูล

8) เขียนรายงานผลการศึกษา

5.2 เชิงปริมาณ

1) **แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ** (Secondary Data) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของทางราชการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) **แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ** (Primary Data) เป็นการศึกษาจากแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่าง

6. การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จำแนกตามระเบียบวิจัยดังนี้

6.1 เชิงคุณภาพ

1) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลา และ ศุภวัฒน์การวงศ์ธนวิ, 2551: 135) จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) สิ่งที่ต้องสังเกต ได้แก่ **การกระทำ** คือ การปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน **แบบแผนการกระทำ** คือ การกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการ มีขั้นตอนจนเป็นแบบแผน ซึ่งให้เห็น

สถานภาพ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก **ความหมาย** คือ การให้ความหมายของการกระทำหรือแบบแผนพฤติกรรมนั้น **ความสัมพันธ์** ระหว่างสมาชิกในชุมชน หรือสังคมนั้น **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิก** คือ การที่บุคคลยอมร่วมมือในกิจกรรมนั้น ๆ **สภาพสังคม** คือ ภาพรวมทุกแง่มุมที่สามารถประเมินได้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2548)

6.2 เชิงปริมาณ

1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรพื้นฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

2) ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค

2) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)

3) การศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง มีสถานภาพสมรส มีแหล่งรายได้จากตัวเอง (เช่น จาก การประกอบอาชีพ บำนาญ ค่าตอบแทน ดอกเบี้ย)

ไม่มีโรคประจำตัว มีการดำรงชีพพอมีพอกินที่อยู่อาศัย เป็นบ้านส่วนตัว อยู่กับลูก สภาพร่างกายช่วยเหลือตัวเองได้ สภาพจิตใจสบายใจ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากที่สูดอายุ 65-69 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายแล้วเพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .649) โดยปัจจัยด้านสาธารณสุขมีระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.56) รองลงมาด้านการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.54) ลำดับสุดท้าย (ลำดับ 11) เป็นปัจจัยด้านวัฒนธรรมมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) พบว่า ระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) โดยปัจจัยด้านส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาการรวมกลุ่มเป็นชมรม / เครือข่าย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รวมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนมีระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.52) รองลงมา เป็นปัจจัยด้านศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยชุมชนหรือสถาบันทางศาสนาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.49) และลำดับสุดท้าย (ลำดับ 4) เป็นด้านศูนย์บริการผู้สูงอายุให้บริการผู้สูงอายุในเวลากลางวันมาร่วมกิจกรรมในสังคมมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31)

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงในภาพรวม

มีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86) โดยปัจจัยด้านอำนวยความสะดวกและปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสาธารณะอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.32) รองลงมาเป็นลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.08) คือ ด้านลดอัตราค่าโดยสารยานพาหนะพบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11) โดยปัจจัยด้านให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรมอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.53) รองลงมาเป็นด้านผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งอยู่ในระดับปานกลาง (3.11) ลำดับสุดท้าย (ลำดับ 3) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) คือ ด้านผู้สูงอายุถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) โดยปัจจัยด้านให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีแก่ผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.22) รองลงมาเป็นลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) คือด้านแก้ปัญหาครอบครัวให้แก่ผู้สูงอายุพบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) โดยด้านจัดบริการด้านเครื่องนุ่งห่มให้อย่างทั่วถึงเมื่อต้องการอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.29) รองลงมาคือ ด้านบริการดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน ที่ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) ลำดับ

สุดท้าย (ลำดับ 5) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.19) คือด้านจัดบริการด้านอาหารให้อย่างทั่วถึง ที่ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95)

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84) โดยด้านกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดสถานที่เล่นกีฬาให้กับผู้สูงอายุอยู่ระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.33) รองลงมาเป็นด้านอำนวยความสะดวกในการเล่นกีฬา เช่น อุปกรณ์การกีฬา ห้องน้ำ เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.21) ลำดับสุดท้าย (ลำดับ 5) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.87) คือด้านอัตราค่าเข้าชม

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69) โดยปัจจัยเผยแพร่หลักคำสอนทางศาสนา เพื่อปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.57) รองลงมาเป็นด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย 3.43) ลำดับสุดท้าย (ลำดับ 9) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.00) คือ ด้านจัดการศึกษาทางไกล

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านสาธารณสุขในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

0.71) โดยด้านบริการตรวจรักษาปรึกษาโรคอยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.64) รองลงมาเป็นด้านให้สิทธิการบริการดูแลสุขภาพ และรักษาพยาบาลที่จำเป็นขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) และลำดับสุดท้าย (ลำดับ 5) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) คือ ด้านมีกิจกรรมต่าง ๆ ในการดูแลผู้สูงอายุ

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07)

พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านกฎหมาย ความยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08)

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม เพศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่าระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่าระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญา

ตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป แต่มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษานุปริญญาหรือเทียบเท่า มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษานอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสถานภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัด

สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท และ 20,001 - 30,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท และ 20,001 - 30,000 บาท ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามอื่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามที่เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายแล้วไม่พอเพียงมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายแล้วพอเพียงและเหลือเก็บ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายแล้วพอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายแล้วพอเพียงและเหลือเก็บ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เมื่อเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายอื่นนอกเหนือที่กล่าวมาแล้ว มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามแหล่งรายได้ไม่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามโรคประจำตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามการดำรงชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามการดำรงชีพที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการดำรงชีพพอมีพอกินมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการดำรงชีพมีกินมีใช้เหลือเพื่อแต่สูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการดำรงชีพขาดแคลน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการดำรงชีพมีกินมีใช้เหลือเพื่อมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการดำรงชีพขาดแคลน

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามที่อยู่อาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามที่อยู่อาศัยที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านส่วนตัวมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเช่า ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีที่อยู่อาศัยอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด

สุราษฎร์ธานีจำแนกตามสถานะความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสภาพร่างกาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสภาพจิตใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสภาพจิตใจที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจสบายใจมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจสดชื่นแต่สูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจเศร้า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจสดชื่นมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจเศร้า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจเศร้ามีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจหดหู่

พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นรายได้ต่อเดือนเปรียบเทียบกับรายได้อื่นๆ การดำรงชีพ และที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ระดับต่ำกับระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) มีค่าเท่ากับ 0.135 สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ มีอิทธิพลส่งผลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ร้อยละ 10.30 (Adjusted R Square = .103) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์

การถดถอย (Beta) พบว่า รายได้ต่อเดือน (Beta = .315) และแหล่งรายได้ (Beta = .175) ในทิศทางบวก มีความสัมพันธ์ส่งผลทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลส่งผลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ ทำให้ทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ส่งผล ทำให้เกิดอิทธิพลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่าลำดับของข้อเสนอแนะที่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากมาหาน้อยใน 10 ลำดับ จากทั้งหมด 17 ลำดับมีดังนี้

อยากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามา มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุมากกว่านี้ จำนวนร้อยละ 56.75 (227 คน)

อยากให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุให้มากขึ้น เช่น การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ การสร้างอาชีพเสริม ชมรมผู้สูงอายุ เพื่อผ่อนคลาย ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี จำนวนร้อยละ 54.00 (216 คน)

ควรมีการดูแลและจัดตั้งศูนย์เพื่อดูแลผู้สูงอายุ เช่น ศูนย์กีฬา ศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์ให้คำแนะนำ และปรึกษา ศูนย์บำบัดโรคเบื้องต้น จำนวนร้อยละ 46.75 (187 คน)

ควรจัดสรรเรื่องสาธารณสุขให้กับผู้สูงอายุ เช่น การบริการทางการแพทย์ การรักษาโรค ฯลฯ ได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น เพราะบางครั้งมีอุปสรรคในการเดินทางเนื่องจากบ้านอยู่ไกลจากหน่วยงานที่ให้บริการทางด้านสุขภาพ จำนวนร้อยละ 31.00 (124 คน) อยากให้อำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในการเข้าไปใช้สถานที่ต่าง ๆ โดยจัดที่นั่งเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ จัดรถโดยสารมารับ จำนวนร้อยละ 30.00 (120 คน)

อยากให้เพิ่มจำนวนเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ

จำนวนร้อยละ 24.25 (97 คน)

อยากให้องค์กรได้มาจัดกิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม บริเวณที่อยู่ข้างเพราะขยะแถวข้างบ้านมีเยอะและในคูน้ำมีน้ำเสีย ส่งกลิ่นเหม็นและอยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มาช่วยดูแลให้หน่อย จำนวนร้อยละ 21.50 (86 คน)

การเจ็บป่วยในผู้สูงอายุจะเกิดขึ้นตลอด ต้องอาศัยคนจากทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและการมีการติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง จำนวนร้อยละ 21.00 (84 คน)

ผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นควรได้รับการส่งเสริมให้รวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันนำเสนอข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง จำนวนร้อยละ 16.50 (66 คน)

การจัดบริการเสริมสร้างสนับสนุนการดำเนินการฟื้นฟูทางด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี จำนวนร้อยละ 10.75 (43 คน)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .649) โดยปัจจัยด้านสาธารณสุขมีระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.56) รองลงมา ด้านการส่งเสริมในการจัดการศพตามประเพณีมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.54) ลำดับสุดท้าย (ลำดับ 11) เป็นปัจจัยด้านวัฒนธรรมมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานที่คำนึงถึงองค์ประกอบด้านที่เป็นบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอุปโภคต่าง ๆ อันประกอบด้วย น้ำดื่ม น้ำสะอาด การรักษาความสะอาด การคมนาคม บริการด้านการศึกษาและสาธารณสุข ซึ่งผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นมนุษย์ล้วนแต่มีความต้องการขั้นพื้นฐานเหมือนกันทุกคน และมีสิทธิจะได้รับการตอบสนองจากสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ภาครัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนิน

การเพื่อให้ความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้รับการตอบสนอง

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) โดยปัจจัยด้านส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาการรวมกลุ่มเป็นชมรม / เครือข่าย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รวมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนมีระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.52) รองลงมาเป็นปัจจัยด้านศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยชุมชนหรือสถาบันทางศาสนาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.49) และลำดับสุดท้าย (ลำดับ 4) เป็นด้านศูนย์บริการผู้สูงอายุให้บริการผู้สูงอายุในเวลากลางวันมาร่วม กิจกรรมในสังคมมีระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาจากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่กล่าวโดยสรุปว่าการดำเนินงานหรือกิจกรรมในชุมชนจะประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังหรือไม่ สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงคือ การได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้ให้การสนับสนุนในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ถึงแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ แต่ทั้งผู้สูงอายุและชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานทุกขั้นตอนด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านสาธารณสุขในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) โดยด้านบริการตรวจรักษาปรึกษาโรค อยู่ในระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.64) รองลงมาเป็นด้านให้สิทธิการบริการดูแลสุขภาพ และ

รักษาพยาบาลที่จำเป็นขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) และลำดับสุดท้าย (ลำดับ 5) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) คือ ด้านมีกิจกรรมต่างๆ ในการดูแลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกริกศักดิ์ บุญญานุกพงษ์ (2539) ที่ได้ให้ข้อเสนอไว้ในรายงานนโยบายของรัฐและแนวทางการจัดบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุว่าควรประกอบด้วย 4 เรื่องใหญ่คือ บริการรักษาสุขภาพ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย บริการด้านการส่งเสริมรายได้ และบริการสหสาขา โดยเสนอให้ชุมชนเป็นผู้จัดให้บริการเช่นเดียวกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของสายสวาท เกตราสุวรรณ (2542) ที่ได้ทำการศึกษาผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการตรวจสุขภาพร่างกายมาก และต้องการตรวจที่สถานี่อนามัยมากที่สุด แต่หากเจ็บป่วยต้องรักษา ต้องการรักษาที่โรงพยาบาลทั่วไป และต้องการมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เข้ามาตรวจในหมู่บ้าน รวมทั้งคำแนะนำในการดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป แต่มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป แต่มีระดับความคิดเห็น

สูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษานอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ เล็กล้วน (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลักดัน และปัจจัยสนับสนุนต่อทัศนคติการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสรุปผลการศึกษาดังนี้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการทำงานแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม - มัธยมศึกษา ช่วยเหลือสังคมรูปแบบนี้มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา - ปริญญาตรีขึ้นไป จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนั้นแตกต่างกันสืบเนื่องจากหัวเรื่องในการศึกษาแตกต่างกัน

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ ต่อเดือน จำแนกตามเปรียบเทียบรายได้กับรายจ่าย จำแนกตามการดำรงชีพ และจำแนกตามที่อยู่อาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้มีรายได้ต่ำกว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ผู้ที่มีระดับการดำรงชีพต่ำกว่า และผู้มีที่อยู่อาศัยที่ต่ำกว่า

มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่า ผู้มีรายได้สูงกว่า ผู้มีรายได้เท่ากับหรือสูงกว่ารายจ่าย ผู้ที่ระดับการดำรงชีพสูงกว่า และผู้มีที่อยู่อาศัยดีกว่า ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้สูงอายุที่มีระดับของปัจจัยเกื้อหนุนการดำรงชีพที่ต่ำกว่าย่อมให้ระดับความเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่ตนเองประสบอยู่ต่ำกว่าเพราะมุ่งหวังให้ได้รับการจัดสวัสดิการดังกล่าวที่ดีกว่าเดิม

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลต่างของระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามสภาพจิตใจที่ได้จากการทดสอบด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) นั้นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจสบายใจมีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจสดชื่น แต่สูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจเศร้า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจสดชื่นมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจเศร้า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจเศร้ามีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสภาพจิตใจหดหู่ ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ที่มีสภาพจิตใจดีย่อมมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งที่ตนประสบมากกว่าผู้ที่มีสภาพจิตใจด้อยกว่า

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) มีค่าเท่ากับ 0.135 สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ มีอิทธิพลส่งผลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ร้อยละ 10.30 (Adjusted R Square = .103) เมื่อพิจารณาว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta) พบว่า รายได้ต่อเดือน (Beta = .315) และแหล่งรายได้ (Beta = .175) ในทิศทางบวก มีความสัมพันธ์ส่งผลทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลส่งผลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การวิเคราะห์

สัมประสิทธิ์ ทำให้ทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ส่งผลทำให้เกิดอิทธิพลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะเห็นได้ว่ามีตัวแปรอิสระเพียงสองตัวเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามนั่นคือ รายได้ต่อเดือน และแหล่งรายได้ โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และตัวแปรรายได้ต่อเดือนมีอิทธิพลมากที่สุดเพราะมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมากพอควร ($Beta = .315$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .649) โดยปัจจัยด้านสาธารณสุขมีระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.56) นั้น ผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นมนุษย์ล้วนแต่มีความต้องการขั้นพื้นฐานเหมือนกันทุกคน และมีสิทธิจะได้รับการตอบสนองจากสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ภาครัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้รับการตอบสนองโดยเฉพาะด้านสาธารณสุข นั้นปัจเจกบุคคลอาจไม่สามารถแสวงหาอย่างมีคุณภาพได้เพียงลำพัง ดังนั้นภาครัฐในที่นี้คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงควรเป็นผู้จัดหาให้ด้วยปริมาณที่พอเพียงและอย่างมีคุณภาพที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอตามการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ ทำให้ทราบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ส่งผลทำให้เกิดอิทธิพลต่อระดับรูปแบบการ

จัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยจะเห็นได้ว่ามีตัวแปรอิสระเพียงสองตัวเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามนั่นคือ รายได้ต่อเดือน และแหล่งรายได้ โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และตัวแปรรายได้ต่อเดือนมีอิทธิพลมากที่สุดเพราะมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมากพอควร ($Beta = .315$) นั้น จึงควรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะพิจารณาว่า สมควรหรือไม่ที่จะมีการปรับขึ้นเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ต่อเดือนของผู้สูงอายุเพราะจะส่งผลให้เกิดอิทธิพลต่อระดับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับปัจจัยที่มีต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .649) โดยปัจจัยด้านสาธารณสุขมีระดับปานกลางเป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.56) นั้น จึงควรมีการศึกษาต่อไปว่าเหตุใดในการรับรู้ของผู้สูงอายุดังกล่าวจึงมีระดับความเห็นปานกลางทั้งในภาพรวมและในปัจจัยด้านสาธารณสุขซึ่งแม้จะมีค่าระดับความคิดเห็นเป็นลำดับแรกในปัจจัยดังกล่าว และจะมีข้อเสนอใดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานเพื่อให้ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุในเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) มีค่าเท่ากับ 0.135 สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อ

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ร้อยละ 10.30 (Adjusted R Square = .103) แสดงให้เห็นว่าปัจจัย

ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลกับตัวแปรตามไม่มากนัก จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่ายังมีปัจจัยอิสระอื่นใดนอกจากปัจจัยส่วนบุคคลที่จะสามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากกว่านี้

บรรณานุกรม

- นภาพร ชัยวรารณ และจอห์น โนเดล. (2542). **การอยู่อาศัย และการเกื้อหนุนโดยครอบครัวของผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2542). **โครงสร้างอายุและเพศของประชากรสูงอายุในประเทศไทย (เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 242)**. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาทีณี บุญชะลัษี และยุพินวรสิริอมร. (2539). **ผู้สูงอายุในประเทศไทย**. ใน กุศล สุนทรชาติ (บรรณาธิการ). **จุดเปลี่ยนนโยบายประชากรประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2553). **โครงการศึกษาเพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท**. โดยการสนับสนุนทุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2548). **สุขภาพคนไทย**. กรุงเทพฯ: อิงค์ ออนเปเปอร์.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2549). **ภาวะการณตาย ภาพสะท้อนความมั่นคงของประชากร**. นครปฐม: ประชากรและสังคม.
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2547). **รายงานฉบับสมบูรณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล, ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, มัทนา พนานิรามัย, มาลินี วงษ์สิทธิ์, กรองจิต วาทีสาธกกิจ, สิรินทร จันศิริกาญจน และคณะ. (2543). **ภาพลักษณ์ของประชากรสูงอายุและระบบสวัสดิการและบริการในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: สาขาเวชศาสตร์ผู้สูงอายุและพหุภาวะวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิัญญา เวชยชัย. (2544). **การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน: โครงการเบ็ญยังชีพ**. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.